
 IN MEMORIAM

Marijan Mihelčić

U ovom trenutku teško je opširnije prikazati vrlo bogato i mnogostrano glazbeno djelovanje pok. Monsinjora Marijana Mihelčića.* Prisjetimo se, stoga, sada samo najbitnijih podataka njegovog glazbenog nastojanja i djelovanja.

Marijan Mihelčić

Glazbom se počeo baviti već u Dječaćkom sjemeništu gdje se već u 3. razredu oduševljava za cecilijanski pokret. U tom sjemeništu, a kasnije i u bogosloviji u Glazbenom pjevačkom društvu »Vijenac« svira violu. Za vrijeme bogoslovnih nauka uči kod prof. Franje Dugana teoriju glazbe. Kod pripremanja izdavanja *Hrvatskog crkvenog kantuala* (1934) preuzima s još nekoliko kolega korukturu što je obavlja s velikom radošću i marom. Bio je i revni koralist u zagrebačkoj katedrali. Već tada postaje redovnim članom, a kasnije i tajnikom društva »Sv. Cecilije«.

Svoju osobitu glazbenu aktivnost razvija upravo u župi Sv. Obitelji gdje, uz pastoralni rad, na zamjernoj visini organizira liturgijsko pučko pjevanje, osniva najprije ženski, a zatim dječji zbor iz kojega uskoro nastaje i mješoviti zbor. Ovaj je zbor postigao takav kvalitet i umjetničku visinu, da je bio u stanju davati i koncerte, kako u našoj domovini tako i u inozemstvu (Salzburg, Regensburg i Rim). Na tim nastupima izvodio je pre-

težno djela naših skladatelja od kojih su neka doživjela svoju praižvedbu. Za taj su zbor na njegovu zamolbu i poticaj skladali mnogi naši renomirani i vrsni skladatelji među njima osobito pok. mo. A. Vidaković, njegov prijatelj. Pjevače je iskreno i prijateljski volio te se uvelike žrtvovao za njih, imajući za svakoga razumijevanje i dajući svakome podršku u životnim teškoćama. Treba posebno naglasiti da su neki od pjevača upravo njegovim zalaganjem postali profesionalni glazbenici. Uza sve svoje pastoralne i druge dužnosti preuzima jedno vrijeme (1965—1971) i vođenje Katedralnog zbora, čiji su ga članovi veoma cijenili i zavoljeli zbog prijateljskog razumijevanja i ozbiljnog pristupa radu.

Veoma je zaslužan i na području izdavačke glazbene djelatnosti (izdaje mise, motete, muke i drugo), osobito u prijelaznom razdoblju nakon II. vatikanskog sabora. Tako uz ostalo prvi izdaje glazbeni dio *Obreda Velikog tjedna* kao i »Hrvatsku crkvenu pjesmaricu« (1967), jedino izdanje te vrste u nas, koja je uvelike doprinjela liturgijskom pjevanju u tom razdoblju.

Kao član Dijecezanskog odbora za crkvenu glazbu zagrebačke nadbiskupije, čiji je član bio od osnutka odbora, bio je suorganizator tečajeva za crkvene orguljaše, odnosno glazbenike, što su se niz godina održavali u Zagrebu, te je također mnogo doprinio pri osnivanju Instituta za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu. Nakon smrti pok. mo. A. Vidakovića postaje predsjednikom spomenutog Odbora nastavljajući njegov rad i mnogostranu aktivnost.

Svojim plodnim glazbenim djelovanjem na području crkvene i liturgijske glazbe uvelike je zadržao župu Sv. Obitelji našu nadbiskupiju kao i cijelu Crkvu u našem narodu. Za taj njegov požrtvovni rad i djelo izričemo mu iskrenu zahvalnost, a Gospodin koji ga je primio neka ga za sve to nagradi vječnim životom

Ljubomir GALETIĆ

Milan Asić

Subotica je izgubila svog velikog glazbenika i skladatelja. U petak, 19. rujna 1986. god. preminuo je Milan Asić, dugogodišnji dirigent Subotičke filharmonije i orkestra Narodnog pozorišta, jedan od osnivača i dirigent Opere u Subotici (1950—1954).

Milan Asić je rođen 1917. god. u Zagrebu, gdje je pored osnovne škole i gimnazije pohađao muzičku školu, a onda se konačno opredijelio da glazbu odabere kao svoj životni poziv i da joj posveti svoj talent i svoje sposobnosti. Upisao se na Muzičku akademiju u Zagrebu, gdje je studirao kompoziciju u klasi profesora Krste Odaka i dirigiranja kod profesora Frana Lotke.

Već 1936. god. završio je svoje prvo scensko djelo »Pekarev Miško«, dječju operetu, koja je imala veliki uspjeh u Zagrebu i u drugim mjestima.

* Nadgrobni govor što ga je održao Ljubomir Galetić.

Nakon završetka studija radio je kao muzički urednik zagrebačkog radija i kao pomoćnik dirigenta Hrvatskog narodnog kazališta. U tim godinama stvorio je čitav niz kompozicija.

Onda je nastupio prelomni moment u životu M. Asića. Došao je u Suboticu 1. listopada 1945. god. sa svojom suprugom Jelkom, koja je kao glumica i operna pjevačica stvorila mnogo velikih uloga na subotičkoj pozornici.

Tako je počeo stvaralački i organizatorski rad M. Asića u Subotici. Postao je 1946. god. dirigent i umjetnički rukovodilac Subotičke filharmonije, koja je tijekom godina priređivala brojne koncerte, izvodeći najteža i najljepša djela orkestarske i simfonijske glazbe. Oko 1950. god. Subotička filharmonija je bila na vrhuncu uspjeha.

M. Asić je posebnu pažnju uvijek posvećivao njegovanju i upoznavanju domaće glazbene umjetnosti kao što su djela skladatelja Vatroslava Lisinskog, Jakova Gotovca, Krešimira Baranovića, Mihajla Vukdragovića, Stanojla Rajčića i dr.

Za ime i rad M. Asića vezano je i osnivanje Opere u subotičkom Narodnom pozorištu 1950. god. Do 1954. god. postojala je subotička Opera i to su zlatne godine glazbenog života toga grada, ali su brzo prošle.

Pod dirigentskom palicom M. Asića na subotičkoj sceni izvedene su poznate opere velikih majstora kao što su Ivan Zajc, Jakov Gotovac, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini, Bedřich Smetana i dr. Također je izvedeno nekoliko poznatih opereta Franza Lehára i drugih skladatelja.

Poslije ukidanja Opere 1954. god. M. Asić je nastupio Suboticu, ali 1957. god. opet se vraća i nikada više ne napušta ovaj grad. Poletno je nastavio svoj svestrani rad.

U subotičkom Narodnom pozorištu kao dirigent orkestra napisao je mnogo scenskih kompozicija za pojedine kazališne komade.

Kao dirigent Subotičke filharmonije M. Asić je surađivao s mnogim skladateljima. Spomenut ćemo samo suradnju s Jakovom Gotovcem, koji je svoju 40. obljetnicu umjetničkog rada proslavio u suradnji sa Subotičkom filharmonijom. Ona je tom prilikom izvela Gotovčevo simfonijsko djelo »Bunjevačke igre«, koje je vrlo lijepo primljeno od publike.

35. obljetnicu svoje umjetničke djelatnosti M. Asić je proslavio 15. svibnja 1972. god. Tom prigodom u subotičkom Narodnom pozorištu bila je praizvedba njegove kantate za sopran solo, zbor i orkestar »Zemljo krša — zemljo ravni« koja nam pruža vrlo lijep rodoljubni sadržaj, jer za temu ima motiv iz povijesti bačkih Hrvata:

— U davna, burna vremena Bunjevci su napustili kršnu Hercegovinu, praćeni burom i plačem žena i djece. Došli su u prostrane bačvanske ravni. Tu ih nije čekala zemlja laganog života, ali tvrde i snažne ruke su zaorale dugačke brazde. Zazelenila su se beskrajna polja, a klasovi su ih zakitili i pozlatili. —

Osim ovog glazbenog djela M. Asić je skladao još niz orkestralnih i simfonijskih djela, a stvarao je sve do bolesti.

Uz ovaj raznovrsni, bogat umjetnički rad, koji smo kratko opisali, treba posebno istaći suradnju Jelke i Milana Asića sa subotičkim katedralnim zborom »Albe Vidaković«. U toj suradnji M. Asić je komponirao čitav niz kompozicija, t.j. duhovnih i rodoljubnih pjesama.

Od duhovnih skladbi M. Asića spomenut ću samo neke:

»Psalam 150« je posvetio s. Mirjam Pandžić, koja je dirigent subotičkog katedralnog zbora.

Kompoziciju »Dušo Kristova« posvetio je svojoj supruzi Jelki.

»O, Marijo, zvijezdo mora« i »Omnia omnibus« posvetio je subotičkom biskupu Matiji Zvekanoviću.

M. Asić je stvorio niz kompozicija, najčešće rodoljubnog sadržaja, na riječi bunjevačko-šokačkih hrvatskih pjesnika, kao što su Ante Evetović, Miroljub, Aleksa Kokić, Ante Jakšić, Stipe Bešlin i Jakov Kopilović.

Od rodoljubnih kompozicija najpoznatije su »Subotica mila« i »Domovina moja« na tekst pjesnika Jakova Kopilovića i »Blagoslovljena ova zemlja moja« na tekst pjesnika Ante Jakšića.

Na gostovanjima u pojedinim mjestima u Bačkoj i šire katedralni zbor je izvodio kompozicije M. Asića, a osobito na koncertima i na liturgijskim svečanostima u subotičkoj katedrali i na priredbama »Dani kruha i riječi« u subotičkom sjemeništu »Paulinum« u okviru Dužijance (15. kolovoza).

U znak zahvalnosti za sve što je M. Asić učinio, katedralni zbor »Albe Vidaković« je priredio 5. prosinca 1982. god. koncert u subotičkoj katedrali povodom 65. obljetnice rođenja našeg skladatelja. Na programu su bila njegova djela.

Ali, ta plodna suradnja je prekinuta bolešću našeg umjetnika. Brzo je došao čas rastanka.

Na sahrani na Mirogoju, u Zagrebu 24. rujna 1986. god. okupili su se njegovi rođaci, prijatelji i poznanici. Pored tročlane delegacije SIZ-a kulture u Subotici, bila je grupa pjevača katedralnog zbora »Albe Vidaković« sa svojim dirigentom s. Mirjam Pandžić da pozdrave i pjesmom isprate svoga dragog Maestra. U ime svih, Ivica je pročitao oprostajni govor i, pored ostalog, rekao:

»U ovom času našeg rastanka želim reći riječi zahvalnosti i priznanja u ime svih članova katedralnog zbora »Albe Vidaković« u Subotici s kojim su Jelka i Milan Asić čitav niz godina tako iskreno i korisno surađivali. S radošću se sjećamo onih nezaboravnih trenutaka kada su bili zajedno s nama na probama ili na koncertima. Bili smo zadivljeni njihovim stručnim glazbenim znanjem i ljubavlju kojom su pristupali glazbi. Sve su to željeli prenijeti na članove našeg zbora. Na svemu tome naiskrenije im hvala.« (...)

»Duhovne i rodoljubne skladbe Milana Asića imaju trajnu vrijednost zbog svoje ljepote i ljudske topline. Zato su rado slušane na svim priredbama i koncertima.«

»Umrlo je umorno tijelo našeg dragog Maestra. Neka mirno počiva u rodnom Zagrebu, kamo se opet vratio, ali njegova glazbena djela će i nadalje živjeti.«

»Katedralni zbor 'Albe Vidaković' s velikom ljubavlju će čuvati, njegovati i prenositi novim generacijama to bogato umjetničko nasljedstvo.«

»Slava Milanu Asiću i neka počiva u miru Gospodnjem.«

Sprovod je vodio subotički župnik vlč. Blaško Dekanj, koji se od pokojnika oprostio toplim riječima.

Subotica je pretrpjela veliki gubitak u svom kulturnom i glazbenom životu. Kada se bude govorilo o kulturnoj i glazbenoj povijesti toga grada, uvijek će biti nezaobilazna imena Jelke i Milana Asića.

Ovi redovi su samo mali obol vraćanja za velika djela koja su nam oni učinili.

Bela GABRIC